

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

De Metropolo Ep. Conf. Treviris Culto Sylloge S. Metropoli cultus:
episcopatus et martyrium incerta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

DE S. METROPOLO EP. CONF.

TREVIRIS CULTO

SYLLOGE

S. Metropoli cultus : episcopatus et martyrium incerta.

FORTE SUB
INITIUM
SEC. IV
S. Metropoli
Treviris

Ad hunc passim diem signatur S. Metropo-
lus in Calendariis, verum non admodum an-
tiquis : inter Auctaria Usuardina Lubeco-
Coloniensis editio anni 1490 ita habet : Treviris
sancti Metropoli episcopi et martyris. Consonant
Galesinius, Grevenus, Ferrarius in Catalogo
Generali, qui tamen addit, passum S. Metropo-
lum sub M. Aurelio Antonino. Paulo prolixius Ghi-
nius in Natalibus sanctorum Canonicorum, quam-
vis ad hos non spectet Metropolis : Treviris, inquit,
S. Metropoli episcopi et confessoris; qui filius
Metropoli, ducis Lotharingæ, ex Ungariæ regis
filia, fit episcopus Trevirensis et Tungrensis
anno Domini cxxxi, et cum optimi sacerdotis
partes gerens populis sibi creditis recte annis
decem et octo gubernasset, obiit in Domino
anno Salutis cxxxix. Saussayus item : Augu-
stæ Trevirorum natalis S. Metropoli episcopi
illius Metropolis et martyris. Hic calamitosis
temporibus regimini tantæ sedis præfectus, cum
laniena fidelium ubique aperta, maxime in Gal-
lia, cujus tum Treviris primaria erat civitas,
exerceretur, sævientem Decio : pro lege et grege
Christi fortiter decertans, ore et opere gloriose
propugnata pietate, cruento, at felici triumpho
æthereas ad sedes præmio immortalitatis a rege
gloriæ munerandus evolavit. Ad hunc pariter
diem in Martyrologio Universali sic Gallice
Castellanus scribit : Treviris, S. Metropoli
episcopi, in qua diocesi tamquam martyr colitur.

Tungricus
annuntiatus;
Sed Treviris
cultus,

C 2 At longe aliter, et quidem ad diem xxix
Septembris, uti in Opere nostro in Prætermissis
ad eundem est observatum, Florarium nostrum
Sanctorum Ms. seculo xv inclinante confectum :
id autem sic habet : Apud Tungrim civitatem
natale S. Metropoli, quarti ejusdem urbis epi-
scopi. Hic sanete vixit et regiones circueiens plu-
rimos sua prædicatione ad fidem Christi conver-
tit. Obiit anno Salutis cxxxix. In his omnibus
vix quidquam certi de S. Metropolo occurrit,
præter id, quod de cultu sacro, in diocesi Tre-
virensi eidem exhiberi solito, Castellanus scri-
bit. Kalendarium præfixum Lectionario de San-
ctis quibusdam Trevirensis Officii anno 1645
in eadem civitate eussu, ad diem viii Octo-
bris S. Metropolum ita memorat : Treviris,
Metropoli episcopi et martyris Treuirensis : in
Lectionario autem ad diem supradictum sola
lectio tertia de communi recitanda præscribitur.
Tamquam episcopus et martyr Trevirensis
ad diem viii Octobris signatur etiam in
Kalendario, quod parti hiemali Breviarii pagi
forte Fisbacensis, in diocesi Trevirensi et du-
catu Luxemburgensi siti, præfigitur. Locum il-

lum habere hodieque in Breviario Trevirensi,
pluraque de eo ibi memorari, colligo ex Commen-
tario prævio in Historiam Martyrum Treviren-
sium illustrissimi Joannis Nicolai Hontheimii,
episcopi Myriophitani, suffraganei Trevirensis
§ xvii, ubi vir eruditissimus de S. Metropolo, do-
cens etiam, quando primum in tabulas ecclesia-
sticas apud Trevirenses referri coeptus sit, in
hunc modum loquitur : Marcello occiso suffectum
esse Metropolum, narrat nostrum Breviarium mo-
dernum : Calendaria seculi x eum non habent :
imo nec Passionale S. Simeonis, quod ad mi-
nus integro seculo posterius est. Duo Calenda-
ria alia vetusta pariter silent de illo : unum ali-
quod a latere manu juniore adscriptum exhi-
bet : " Metropolis : " aliud seculi xiv habet
eum in ordine. Ordinarius Balduini (Trevirensis
archiepiscopi, anno 1354 defuncti) dicit : " Fiat
" memoria de S. Metropolo episcopo Trevi-
" rensi. "

3 Ex quibus quidem perspicuum est, S. Metro-
polo solitos impendi Sanctis honores a Treviren-
sibus deferri a seculo xiv consuevisse : cetera
omnia fere incerta esse, paulo post videbimus,
Interim solius sacri cultus, quem a Trevirensibus
jam a seculis aliquot obtinuit, nomine tituloque
hic ei nostris in Actis locum dedimus, quemad-
modum in S. Navito tom. 2 Julii pag. 464, et in
S. Marcello tom. 2 Septembris pag. 202, quorum
eadem fere causa est, quæ S. Metropoli, a decesso-
ribus nostris factum video. Porro Metropolo, ¶
quamvis hunc suum esse contendant, nullus tamen
a Tungrensibus assignatus est, quod equi-
dem norim, dies proprius; cum tamen id Tre-
virenses fecerint, hinc Sanctum Treviris potius,
ubi certo illum coli sciebam, a loco cultus, quam
Tungris adscribendum putavi. Hæc de cultu S.
Metropoli : quæ autem ad ejus episcopatum, æta-
tem, qua floruit, genus mortis et similia atti-
nent, ea prorsus incerta esse, jam dixi supra.
Hactenus exstare nescitur scriptor Harigero ab-
bate Lobiensi antiquior, qui S. Metropoli mentio-
nem fecerit. Floruit is sub annum 980, ut scribit
Joannes Chapeavillus in Præfatione ad lectorem,
quam scriptoribus præcipuis de Gestis Pontifi-
cum Tungrensum, Trajectensium et Leodien-
sium præfixit. Horum agmen Harigerus ducit;
qui, postquam S. Materni, quem ut primum
episcopum suum Tungrensens venerati sunt, ge-
sta est persecutus, octo mox Tungrensens epi-
scopos nominat, qui SS. Maternum inter et
Servalium Tungrensem ecclesiam moderati fue-
rint.

4 Verba Harigero hæc sunt : Post ejus (S. Mater-
ni) decessum in Pontificio sibi per ordinem succes-
serunt

A serunt Navitus, Marcellus, Metropolus, Severinus, Florentius [Martinus] Maximinus, Valentinus. Et hi quorum imperatorum vel consulum claruerint tempore, vel quos vita singulorum habuerit exitus, quotque annis administraverint singuli officium pontificatus, vel quis illorum sepulturae sit locus, nullius a nobis requiratur exactio, cum ecclesiarum totius Galliae memoriam aboleverit facta per Hunnos subversio, paulo post mortem scilicet S. Servatii, quo defuncto, Trajecti ad Mosam sedes illa episcopalis collocata fuit. Hoc certum tenemus, pergit Harigerus, omnium ecclesiarum copias exuberasse, circa ea scilicet tempora, quibus urbi Romanae praerat Constantinus augustus, succedentibus ei Constante et Constantio filiis ejus. Haec tantum de octo illis episcopis Harigerus, quamvis, quae undecumque corradi de Gestis Pontificum Leodiensium potuere ad sua usque tempora, a se collecta esse, testetur cap. 1; quo fit, ut vel pro figmentis, vel pro dubiis habenda sint primum quidem ea, quae de illis episcopis a scriptoribus Harigero junioribus absque certis testimoniis memorantur uberius: tum vero, ut nec ea ipsa, quae de iisdem Harigerus post plurimum seculorum lapsum ex monumentis parum notis scripsit, haberi pro certis debeant.

episcopus fuit
 5 Censuit Harigerus, S. Maternum seculo 1 a S. Petro Treviris una cum SS. Eucharzio et Valerio missum fuisse, ac annis 40 in episcopali munere Treviris, Coloniae et Tungris universim exactis, ad immortalem beatamque vitam transisse anno 130. Verum tam antiqua ecclesiarum non modo Trevirensis, Coloniensis et Tungris, sed multarum etiam aliarum in Gallis origo ab eruditis hodie plerumque vel revocatur in dubium, vel plane rejicitur. Quod autem ad priores duas spectat, SS. Eucharzii, Valerii et Materni, quem sibi omnium primum fidem praedicasse Tungrenses agnoscunt, missio in Gallias seculo tertio media sui parte elapso, vel aliquanto etiam serius illigatur tom. 4 Septembris § XII de S. Materno. Consule etiam Hontheimii egregiam de eorum fundati episcopatus Trevirensis Dissertationem tom. 1 Historiae Trevirensis praefatam, praesertim § VI, ubi Maternum C Trevirensis, a Coloniensis et Tungris non diversum, seculo IV initio sedisse contendit. Illustrissimo Hontheimio concinit etiam P. Joannes Baptista de Marne in Dissertatione de tempore, quo in Gallis S. Maternus fidem praedicavit, Historiae Comitatus Namurcensis subnexa.

a Materno tertius:
 6 Censuit praeterea Harigerus, S. Maternum primum fuisse Tungrensem episcopum, quod sano sensu intelligendum videtur: verisimilius quidem est, S. Maternum, ut tom. 4 Septembris pag. 378 num. 123 dictum est, eo tempore, quo S. Valerius Trevirensis ecclesiae praerat, ad vicinos Ubios Tungrisque excurrisse, ac fidem apud illos praedicando episcopatum Coloniensis et Tungris fundamenta jecisse: defuncto autem Valerio, Treviris jam institutam sedem episcopalem aliquamdiu occupasse, dum, aucto Christianorum numero, postquam Constantinus Magnus sub annum 311 Christo nomen dederat, ipse, relicta S. Agritio Trevirensi sede, Coloniae sedem suam collocavit, e qua Ubios Tungrisque quidem recessit, sed ita ut Tungresium particularis episcopus non fuerit: fuerint autem eatenus Tungrum Coloniensis episcopatus Octobris Tomus IV.

pars: quamquam et ipsi postmodum proprium acceperint episcopum: atque hinc factum arbitror, ut concilio Arelatensi anni 314, cui tamquam Trevirensis episcopus subscripsit Agritius, subscripsit Maternum tamquam Coloniensis, uti apud Labbe tom. 1 Conciliorum col. 1430 videre est. Neque his obsunt Trevirensium praesulum Catalogi, qui Maternum inter et Agritium episcopos 20 et plures numerant medios, et inter hos quidem octo illos episcopos, quos post Maternum proxime Tungribus praefuisse, Harigerus refert. Illos enim catalogos enormiter fuisse interpolatos, Hontheimius, Marneus, et Perierus noster § VI Commentarii de S. Materno fuisse ostendunt.

7 At haec si ita se habent, cedo, inquires, at nec Maternus
 quis primus fuerit Tungresium proprius et particularis episcopus? Num S. Navitus, seu Avitus, quem S. Materno Tungris proxime successisse, Harigerus scribit? Si S. Maternum inter et S. Servatium unum atque alterum tantum episcopos Harigerus medios numerasset, dici id forte non incommode posset. At anno 314 Maternus Coloniensis ecclesiae certo praerat; quo ea hac vita migravit, incertum: contigisse id anno 328 non improbabiler conjicit Marneus. S. Servatium autem sub annum 336 creatum fuisse proprium Tungresium praesulem arbitratur et anno 347 Sardicensi concilio interfuisse tom. 3 Maii pag. 210 Henschenius scribit: jam vero ab anno 300, nedum ab anno 314 aut 328, usque ad annum 347 sufficiens haud interessit temporis spatium, ut interea octo post S. Maternum episcopi eodem ordine successisse videatur: ita ut ante S. Servatium nullus fuisse videatur, quem proprium ac particularem Tungresium episcopum certo dicere possis; et Navitus, Marcellus, Metropolus noster, Severinus, Florentius, Martinus, Maximinus et Valentinus, vel horum saltem plerique, in Catalogum praesulum Tungresium ea maxime de causa intrusi olim fuisse videantur, ut Tungrensis ecclesiae, quae seculo Christi primo nata putabatur, illaesa utcumque servaretur antiquitas: quemadmodum eadem verosimiliter de causa in catalogos Trevirensium praesulum perperam relati fuerunt.

F nec ante Servatium alius
 8 Absit tamen, ut vel Trevirenses, vel Tungrenses, qui eos sive partim, sive universim colunt, propterea arguamus. Fuerint enim fortassis aliorum locorum episcopi, sanctitate conspicui, olim noti, et cultu ecclesiastico digni: sed in seriem Tungresium praesulum perperam relati, eo prorsus modo, quo post S. Maternum in catalogos episcoporum Trevirensium parum sinceros relati perperam sunt Mansuetus et Auspicius Tullenses, Clemens, Felix, Auctor Melenses, alique, de quibus vide dicta tom. IV Septembris pag. 373 et seq. Et ut de Tungribus inter Maternum et Servatium medios specialim aliquid dicamus, Severinus forte idem, qui S. Severinus Coloniensis; Maximinus vero idem, qui S. Maximinus Trevirensis, qui seculo IV floruerunt. Fortassis etiam, et forte probabilius, vel omnes, vel ipsorum plerique fidem S. Materni auspiciis vel exemplo sub finem seculi tertii aut sequentis initium in his illis Tungresium, Coloniensium, et Trevirensium tractibus suis praedicationibus, chorepiscoporum, quantum ad munus, quod obirent, fere similes, etsi episcopi re vera non essent, disseminarint, aliasque episcopalis muneris partes aliquot gesserint;

ACTORIBUS
J. B.

runt; ideoque forte a mediæ ævi scriptoribus episcopi dicti fuerint, quo nomine tum plures ob Evangelicæ prædicationis munus, etsi presbyteri tantum essent, donatos fuisse, exemplis variis, quæ adducit, in Præfatione ad partem I seculi tertii Benedictini num. 37, Mabillonius memorat. Metropoli presbyteri mentio fit in Actis Concilii Agrippinensis anno 346, ut aiunt nonnulli, celebrati, apud Labbe tom. 2, col. 616, quem eundem esse, qui Metropolis noster est, dicere non audeo: quamvis ad similia excogilanda, scriptisque tradenda eos, qui natam seculo I aut 2 Tungrensem ecclesiam tueri olim voluerunt, impulserit fortasse ducentorum fere annorum in præsulum Tungrensium serie lacunam implendi necessitas.

Tungren-
sium episco-
pus proprius
fuit:

9 Porro Acta S. Martini, Hasbania Apostoli, apud nos excusa tom. 4 Junii pag. 71, etsi ætatis fideique non magnæ, ea tamen de fide per vicos et villas ejus opera et sudore propagata memorant, quæ hujusmodi presbyteris, qualium supra meminimus, congruere possint. Tantumdem dici potest de elogio, quod Metropolo in Ms. Florario nostro tribuitur num. 2 relatum. Fuerit denique forte Metropolis noster, aliique, qui Maternum inter et Sercatium Tungrenses episcopi fuisse dicuntur, ex illis Dei ministris, quos in Constantii palatio versatos fuisse, scribit Eusebius lib. 1 de Vita Constantini cap. 17, quosque verisimile est, dein sub Constantino liberio rem fidei prædicandæ campum nactos, hac illac sæpius excurrisse, aut certis vicis castrisque præfectos, ut illic Christianam rem tuerentur et promoverent, quales tum plures per regiones illas fuisse dispersos colligi ex Actis concilii Agrippinensis potest, in quibus Justinianus, Rauricorum episcopus, ita loquitur: Ex epistola clericorum Agrippinensium nec non et fratrum per singula castra constitutorum.... cognovimus etc. Atque hæc quidem de S. Metropoli aliorumque dubio episcopatu dixisse sufficiat: si quis meliora ea de re proferat, ea non illubentes amplectemur. Ad Metropolum revertamur.

C
esto fidem
prædicarint
Metropolis
aliique:
num mar-
tyr

10 Non Metropoli dignitas episcopalis dumtaxat, sed martyrium etiam incertum est. Pauci in Gallia sub Constantio martyres fuere: pauciores sub Constantino: audiendi itaque non vi-

dentur, qui anno 303 eum martyrio sublatum D volunt. Neque scio, unde recentioribus potuerit S. Metropoli exploratum esse martyrium; cum Harigerus, qui ceteris facem hic prætulit, nescire se, quis fuerit singulorum illorum octo, ut vult, episcoporum vitæ exitus, candide fateatur. Nec certior est locus sepulturæ, quem pariter sibi ignotum esse, Harigerus profiteatur. Si Egidio, Aureæ Vallis monacho, seculi XIII scriptori, credi debet, sepulti fuerunt Tungris in ecclesia S. Mariæ: sic scribit in Additionibus suis ad cap. 17 Harigeri: Qua subversione imminente, beatus Sercatius, de quo dicturi sumus, eorum corpora in urbe Tungrensi sepulta apud Trajectum transtulit, et in cripta, ubi postmodum ipse sepultus est, cum aliis multis Sanctorum reliquiis, quas de Tungrensi urbe transtulerat, honorifice sepelivit. Et paulo post de Valentino, nono, ut vult, Tungrensi episcopo, ait: Sepultusque est honorifice in ecclesia S. Mariæ Tungrensis juxta suos collegas: scilicet Tungrenses episcopos.

11 Treviris contra, si standum est Gestis Trevirorum interpolatis apud Calmetum pag. 9: omnes in ecclesia S. Eucharii sepulti esse creduntur. Sed nec ille, nec hæc fidem merentur certam; fortassis tamen Tungris sepulcrum nacti fuerint SS. Martinus et Valentinus, quorum reliquias Trajecti ad Mosam in ecclesia S. Sercatii servari disco ex illius ecclesiæ sacro Thesaurio per Andream Bouwens elucidato et anno 1672 Leodii typis excuso pag. 58, Tungris nempe, ut creditur, eo quidem translatis; at non a S. Sercatio, ut Egidius scribit; sed serius, ut tom. 3 Maii pag. 216 num. 25 observavit Henschenius: Sercatius enim, ut Gregorius Turonensis lib. 2 Hist. Francorum cap. 5 tradit, Tungris abiturus, præter ea, quæ ad sepulturam suam necessaria erant, quæque festinato acceperat, nihil Trajectum detulisse videtur. S. Metropolum vero, patre item Metropolo, Lotharingæ duce et regis Hungariæ filia natum esse, ceteris Joannis Placentii in Catalogo episcoporum Tungarorum etc. fabulis annumera. Ex quibus sane liquere arbitror, omnia fere, quæ de S. Metropolo circumferuntur, vel figmenta, vel admodum esse incerta, si sacrum illius apud Trevirenses cultum exceperis.

